

مجوز تولید بذر و نهال

قانون ثبت ارقام گیاهی و کنترل و گواهی بذر و نهال

به موجب این قانون وزارت جهاد کشاورزی موظف است به منظور حفاظت از منافع ملی، سلامتی، امنیت و گواهی بذر و نهال و حفظ حقوق مالکیت عمومی به‌علاوهٔ آن، نسبت به ثبت، گواهی و ثبت ارقام جدید گیاهی و کنترل و نظارت بر تولید و بذر و نهال کشور اقدام نماید.

شناسه نهال

نهالستان‌های غیر مجاز

آیین نامه

نخائر ژنتیکی و ارقام بومی و محلی کشور

نظام گواهی بذر

پاورقی حقوقی

مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال
استاندارد ملی بذر

شرایط تولید بذر
آیین نامه معرفی ارقام گیاهی

مقررات و آراءات و صادرات
استاندارد ملی بذر و نهال

آیین نامه ثبت ارقام گیاهی
استاندارد ملی نهال و اندامهای تکثیری
فهرست ملی ارقام گیاهی ایران

حسن داودی

کارشناس حقوقی مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال

اجاره رد در آمده بود کشت غیر قانونی والدین (لایین) ذرت بذری رقم ۷۰۴ صورت گرفته است.

از آنجایی که امتیاز تکثیر رقم فوق طی قرارداد منعقد فیما بین مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و شرکت ملی کشت و صنعت دامپرووری پارس به شرکت اخیر الذکر واگذار گردیده، از این رو تکثیر بذر رقم ۷۰۴ توسط ر. د به استناد بندهای «د» و «ه» ماده ۷ قانون ثبت ارقام گیاهی و کنترل و گواهی بذر و نهال تخلف محسوب می‌شود.

از این رو مؤسسه بنا بر وظیفه قانونی خود و همچنین طبق اعلام شرکت دارنده امتیاز تکثیر رقم (کشت و صنعت دامپرووری پارس) در تاریخ ۹۵/۵/۱۴ شکایتی را نزد دادگاه عمومی و انقلاب شهرستان پارس آباد مطرح نمود. حسب دستور بازپرس شعبه دوم دادسرای شهرستان پارس آباد به یگان انتظامی، مقرر گردید در صورت تأیید کارشناسان مؤسسه مبنی بر فرا رسیدن زمان برداشت، با همکاری اداره جهاد کشاورزی و شرکت کشت و صنعت و دامپرووری پارس نسبت به برداشت محصول و نگهداری آن در مکان مناسب با هدف جلوگیری از فساد اقدام و مراتب ظرف ۴۸ ساعت، به همراه صورت جلسه و تعیین مقدار محصول برداشت شده به مقام مذکور اعلام گردد. براین اساس، هماهنگی لازم با واحد انتظامی مربوطه انجام و پس از آماده نمودن ادوات مربوط به برداشت، متهم قصد جلوگیری از اجرای دستور قضائی را داشت که توسط عوامل انتظامی به بازپرسی شعبه دوم منتقل گردید.

از آنجایی که از محصول فوق پس از برداشت، تنها می‌توان

با توجه به اهمیت آشنایی کارشناسان و دست اندرکاران صنعت بذر کشور با مباحث حقوقی مرتبط با تولید، تکثیر و عرضه بذر، نهال و ارقام رویشی، برآنیم تا در هر شماره از فصلنامه، به برخی نکات حقوقی حائز اهمیت در حوزه بذر و نهال پرداخته و آنها را از نظر حقوقی مورد بررسی قرار دهیم. در این شماره قصد داریم به یکی از پرونده‌های حقوقی که با کشت غیر مجاز بذر مرتبط است اشاره نماییم و شما را با روند قضایی پرونده آشنا نماییم. از خوانندگان عزیز تقاضا داریم درباره موضوعات مطرح شده، هرگونه نظر، پیشنهاد و یا سؤال خود را به دفتر فصلنامه ارسال نمایند.

همانگونه که از مفاد قانون ثبت ارقام گیاهی و کنترل و گواهی بذر و نهال (مصوب ۱۳۸۲) برمی‌آید، تولید و تکثیر بذر برای عرضه به بازار منوط به اخذ گواهی از مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال می‌باشد. در همین راستا مؤسسه موظف است ضمن پایش عملکرد تولیدکنندگان مجاز تولید بذر، در صورت مشاهده موارد تخلف، و یا ورود بذر غیر مجاز به بازار، اقدامات قانونی برای برخورد قضایی با متخلفین به عمل آورد.

بر همین اساس، طبق اطلاعات دریافتی از طریق بازدید میدانی کارشناسان مؤسسه در شهریور ماه ۱۳۹۵ در منطقه جعفرآباد شهرستان پارس آباد مشخص گردید در یک قطعه زمین زراعی به مساحت ۱۲ هکتار تحت مالکیت ن.ص که به

به‌عنوان علوفه‌ای استفاده نمود، با این حال متهم به استفاده دانه‌ای محصول اصرار می‌نمود، لذا مقام قضائی در تاریخ ۹۵/۰۷/۱۸ با اخذ تعهد از وی دستور زیر را صادر نمود:

«پرونده اعاده می‌گردد. مقتضی است، نسبت به تعیین نگهبان مورد وثوق از سوی اداره جهاد کشاورزی به تعداد کافی برای نگهداری بر مزرعه و جلوگیری از هرگونه دخل و تصرف در آن اقدام گردد. مراتب توقیف محصول از طریق تنظیم صورتجلسه به متهم تفهیم شود و به وی اعلام گردد تا اطلاع ثانوی حق هیچ‌گونه دخل و تصرف در محصول زراعی را ندارد در غیر این صورت با وی برخورد خواهد شد. هزینه مربوط به دستگاه‌های برداشت محصول و دستمزد نگهبانان بر عهده متهم می‌باشد. تا زمان رسیدن زمان برداشت محصول به عنوان ذرت دانه‌ای نظارت کافی بر مزرعه معمول گردد و با فرارسیدن موعد با همکاری مسئولین مؤسسه نسبت به برداشت محصول و توقیف آن و تناژ و نگهداری در محل مناسب که مانع فساد شود اقدام و ظرف یک ماه آینده بنظر برسد»

نهایتاً در تاریخ ۹۵/۸/۲۰ با همکاری عوامل قضائی و انتظامی محصول ذرت بذری برداشت و جهت اقدامات بعدی با هماهنگی مؤسسه به انبار کشت و صنعت پارس منتقل گردید. در تاریخ ۹۵/۰۹/۲۳ دادگاه رسیدگی کننده به پرونده قرار زیر را صادر نمود:

«در خصوص شکایت شرکت ملی کشت و صنعت پارس و مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال علیه ر.د و ن.ص. دائر بر کشت ذرت بذری بدون مجوز با عنایت به تبصره ۱ ماده ۷ قانون ثبت ارقام گیاهی و کنترل و گواهی بذر نهال مصوب ۱۳۸۲ که بیان نموده است مرتکب بزه فوق‌الذکر به پرداخت جزای نقدی معادل یک الی سه برابر ضرر و زیان وارده محکوم می‌گردد و در مانحن فیه چنین ضرری محقق نشده است و در راستای پیشگیری از وقوع بزه که آثار زیان‌بار و جبران‌ناپذیر بر کشاورزی و اقتصاد ملی کشور دارد، ذرت‌ها پیش از عرضه به شبکه مصرف و وقوع ضرر توقیف شده‌اند و با وصف موجود امکان تعقیب متهم به اتهام شروع به جرم نیز به لحاظ عدم امکان برآورد خسارت و متعاقباً تعیین مجازات وجود ندارد، فلذا به لحاظ عدم کفایت ادله وقوع بزه‌ی احرار از نمی‌گردد، به استناد ماده ۵۶۲ قانون آئین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی قرار منع تعقیب صادر و اعلام می‌گردد. قرار صادره پس از موافقت دادستان محترم ظرف مهلت ۱۰ روز پس از ابلاغ قابل اعتراض از ناحیه شاکی در محاکم

کیفری دو شهرستان پارس آباد می‌باشد. نهایتاً به توجه با اینکه کشت ذرت، بدون مجوز مؤسسه شاکی ممنوع و ذرت‌های تولید شده از این طریق غیرقابل توزیع در شبکه مصرف کشاورزی می‌باشد و ضرورتاً بایست ضبط گردد مقرر است دفتر پرونده به نظر دادستان محترم برسد و در صورت موافقت ایشان از آمار کسر و مفاد قرار صادره به طرفین ابلاغ و پرونده در راستای ماده ۲۱۵ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ جهت تعیین تکلیف ذرت‌های توقیفی به دادگاه ارسال گردد».

پس از طی مهلت قانونی برای اجرای قرار تصمیم دادرسی شعبه ۱۰۱ دادگاه کیفری دو پارس آباد مغان به شرح زیر ابلاغ گردید:

«در خصوص درخواست دادرسی عمومی و انقلاب پارس آباد مبنی بر تعیین تکلیف محصول ذرت تولیدی حاصل از کشت زمین توسط ر.د و ن.ص. با عنایت به اوراق و محتویات پرونده و صدور قرار تعقیب نسبت به اتهام ایشان به لحاظ جرم نبودن عمل و توجهاً به اینکه اساساً جرمی واقع نگردیده و محصول برداشت شده از زمین ایشان از نوع ذرت دانه‌ای بوده (صفحات ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸ پرونده) که به وفور در بازار یافت می‌شود و قابل خرید و فروش می‌باشد و نظر به قاعده تسلیط، دادگاه به استناد ماده ۲۱۵ قانون مجازات اسلامی مصوب سال ۱۳۹۲ مقرر می‌دارد ذرت‌های توقیفی به مالک آنها تحویل گردد و با نظارت مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال به مصارف ذرت‌های دانه‌ای برسد تصمیم مذکور قطعی است»

با نگاهی به تخلف تولید غیر مجاز بذر ذرت در پرونده مذکور در می‌یابیم که با توجه به تفاوت قیمت بذر و دانه در بازار، همواره عده‌ای سود جود در صدد سوءاستفاده از خلأهای قانونی و اجرایی در اعمال قوانین و مقررات تولید بذر بوده و تلاش می‌کنند به دور از نظارت مقامات رسمی مؤسسه، نسبت به تولید بذر بدون کیفیت اقدام و بازار بذر را دچار اختلال نمایند. با توجه به ظرفیت‌های قانونی موجود برای برخورد با متخلفین، ضروری است دست‌اندرکاران صنعت بذر کشور، در صورت مشاهده تخلفات مشابه، حتماً موضوع را نزد مقامات قضایی مطرح نمایند. مدیریت حمایت‌های حقوقی و همچنین سایر بخش‌های مؤسسه آمادگی دارد مشاوره‌های مورد نیاز را به متقاضیان ارائه نموده و در صورت ضرورت، اقدامات قانونی علیه متخلفین به عمل آورد.